

SOLIDARNOST OB POPLAVAH V SRBIJI V LETU 1988

Dušan Mirtič*

Poplave v SR Srbiji

Zvezna komisija za oceno škode po naravnih nesrečah si je prizadeta območja ogledala dvakrat. Prvič že 12. in 13. julija 1988, torej le nekaj dni po nesreči, ki je prizadela področje jugovzhodne Srbije dne 26. junija 1988.

V teh dveh dneh si je komisija v približno 10 urah iz helikopterja ogledala večino prizadetega območja. Najprizadetejša območja pa je obšla še s terenskimi vozili in več kilometri hoje.

Že pogled iz zraka je bil osupljiv, saj so velike površine popolnoma spremenile podobo. Za večino tega območja je tipičen gorat planinski relief z bolj ali manj ozkimi dolinami (soteskami), porasel z bujnimi gozdovi in s travniškimi površinami, ki so v večini primerov zelo vzdrževane, precejšen del pa je spremenjenih v obdelovalne kmetijske površine. Prav tako je bil grozljiv neposreden stik z ljudmi, ki so bili še pod vtisom nesreče, ki je ob velikem uničenju naravnih dobrin ter družbenega in zasebnega premoženja zahtevala tudi štiri človeška življenja.

Do konca meseca oktobra je SR Srbija pripravila končno poročilo ocenjene škode, zaradi česar se je strokovna komisija ponovno sestala ter obšla prizadeta območja in pregledala občinska poročila v dneh od 1. 11. do 5. 11. 1988.

Na območju občin Vlasotnice, Crna trava, Babušnica, Pirot in Leskovac je padlo v 14 do 17 urah dne 26. junija 1988 200–220 litrov padavin na m^2 , ki jih je spremljalo grmenje in močan, občasno celo orkanski veter. Vse to je imelo za posledico, da se je na določenih območjih oblikoval poplavlval, ponekod visok celo prek 7 m.

Vsa ta vodna stihija je rušila gradbene objekte, ceste z mostovi, poškodovala in uničila elektroenergetske objekte, vodovodno in komunalno mrežo ter uničevala zemljišča s kmetijskimi in sadnimi kulturami itd.

Prav kmetijske površine je bilo zelo žalostno opazovati, saj je vodna sila na velikih površinah v nekaj urah odnesla desetletja, celo stoletja nastajajočo rodovitno zemljo in prekrila tla z debelo plastjo mulja, peska, kamenja... Ker je posamezne odseke cest popolnoma porušila, so bili na nekaterih območjih ljudje za daljši čas popolnoma odrezani od sveta. Napori in sredstva za oskrbo prebivalstva s hrano, nudenje zdravniške pomoči ipd. so bili veliki.

V mestu Vlasotnice je bilo nizvodno od porušenega jezua na reki Vlasnici potopljenih veliko število individualnih hiš, saj je na tem mestu segal nivo vode celo prek 3 metrov visoko. Pri tem je treba opozoriti, da so gospodinjstva sorazmerno dobro opremljena z gospodinjstvenimi aparati (el.

štedilniki, pralnimi stroji, hladilniki) in televizijskimi sprejemniki ter tudi z zelo dobro stanovanjsko opremo.

Prav v času drugega ogleda strokovne komisije je prizadeto območje pokrila že tudi prva snežna odeja, kar je pri tamkajšnjih ljudeh zbudila dodatne prošnje in upanje za vsaj najnujnejšo pomoč. Člani komisije smo kljub vremenskim nevšečnostim (ponekod je segal sneg skoraj do kolen) obšli tudi hribovito območje, kjer so bile nekatere ceste in poti že sanirane in tako so se ljudje že lahko oskrbovali s hrano, hodili na delo in v šole.

V času med prvim in drugim ogledom komisije je bilo precej storjenega in predvsem kar se tiče zavarovanja človeškega zdravja in osnovnega premoženja je bila sprememba že kar vidna. To prizadeto območje je raznoliko ne samo v geografskem smislu, marveč tudi v načinu življenja, tu še vedno lahko srečaš volka. Na eni strani naletiš na zelo sodobno opremo v industriji, izredno kvalitetno gradnjo stanovanjskih, industrijskih in športnih ter družbenih objektov, na drugi strani pa na vse elemente nerazvitosti.

Od vse škode, ki jo je napravila poplava predvsem v petih občinah SR Srbije, je kar okrog 50 % škode utrpela občina Vlasotnica.

Zaradi boljše predstave navajam kratek pregled poškodovanih objektov po posameznih gospodarskih dejavnostih:

a) promet in zveze (ca 43 % od celotne škode);

- uničenih 10 km regionalnih in 135 km lokalnih cest z mostovi v skupni dolžini 1,7 km;
- poškodovanih 30 km regionalnih, 23 km magistralnih in 14 km lokalnih cest z 432 metri mostov;
- b) stanovanjsko-komunalno gospodarstvo (ca 20 %);
- uničenih 251 stanovanjskih in 695 pomožnih objektov;
- poškodovanih 1394 stanovanjskih in 795 pomožnih objektov ter še dodatnih ca 3500 m^2 poslovnih prostorov v zasebni ter družbeni lastnini;
- c) vodno gospodarstvo (15 %);
- uničenih ca 8000 m^3 jezov in nasipov ter objekti za varovanje obale v dolžini 100 km;
- poškodovanih ca 10000 m^3 jezov in nasipov ter 41 km objektov za varovanje obale.

Skupno ocenjena škoda znaša ca 703.000 milijarde dinarjev oz. skoraj 6,5 % družbenega proizvoda SR Srbije za l. 1987.

Dodati je treba, da se sedaj, nekaj mesecev po poplavi, pojavljajo novi in novi zemeljski plazovi, ki jih v to oceno ni bilo več možno vključiti. Menim, da je potrebno ob vsem tem poudariti, da so domačini na vsakem koraku pomagali po svojih močeh.

Po končanem petdnevem delu je komisija soglasno zaključila, da se predloženo končno poročilo v celoti potrди.

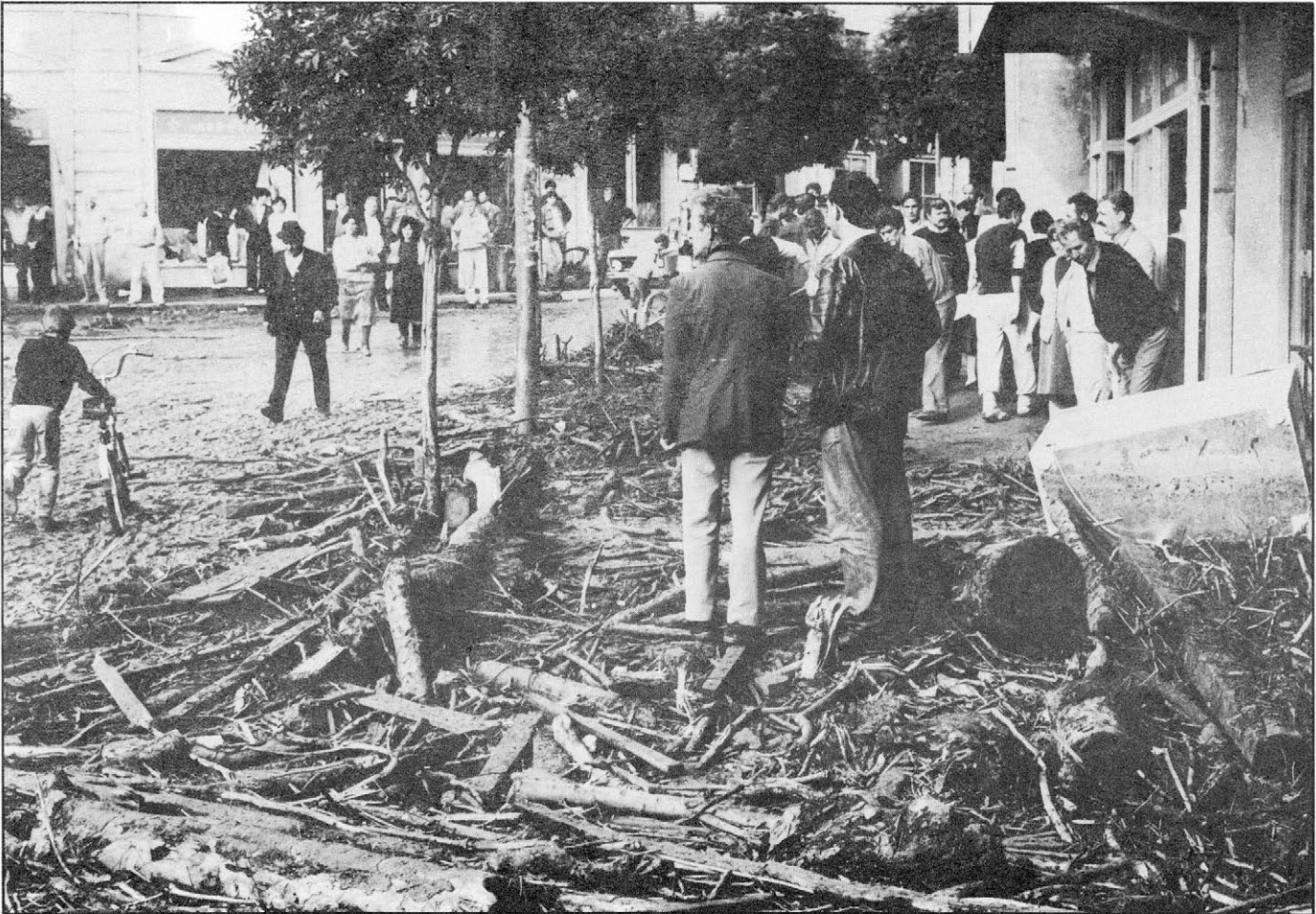

Posledice poplav v Srbiji

* Samostojni svetovalec za vodno gospodarstvo, Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora, Župančičeva 6, Ljubljana.

Posledice poplav v Srbiji

Posledice poplav v Srbiji